

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นความจริง เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัจธรรม ถ้าเป็นธรรมชาตินะ ธรรมชาตินี้คนตั้งชื่อมัน แต่สัจธรรมมันเป็นความจริงในตัวมันเอง ถ้าธรรมชาติ เห็นใหม่ เราว่าสัตว์อยู่ในธรรมชาติ พอบอกธรรมชาติแล้วต้องยอมรับ เพราะธรรมชาติมันเป็นเรื่องสุดวิสัยที่เราจะคอนโทรลมันได้

แต่ความจริงมันเหนือกว่านะ ธรรมชาติมันแปรปรวนไป เห็นใหม่ สิ่งที่แปรปรวนไปธรรมชาติ มันแปรสภาพของมัน โลกนี้เป็นอนิจจัง ความเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา พออนัตตาแล้วมันมีอะไรเป็นสาระละ สาระของเราคือสิ่งที่ตกผลึกใจ ความตกผลึก ความรับรู้ เวลาสุข เวลาทุกข์ เห็นใหม่ มันตกผลึกในหัวใจ สิ่งที่ตกผลึกในหัวใจนี้เทคโนโลยี ความรู้ของเรา

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดานะ เป็นครูคนแรกของโลก เป็นครูคนแรก ครูในสัจธรรมนะ เวลาโพธิญาณไป ความรู้จริงขึ้นมา สัจจะอันนี้มันเกิดขึ้นมา ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนธรรม ศาสนพิธี ศาสนวัตถุ เห็นใหม่

ธรรมชาติมันก็เป็นอันหนึ่งที่แปรปรวนอยู่แต่วิชาชีพของใคร เห็นใหม่ เรบอก ว่าวันนี้เป็นวันครู วันครูนี้เป็นวันหยุดทางราชการของครูเขา วันครูเพราะอะไร เพราะราชการยอมรับ ความยอมรับอันนั้นเป็นกฎหมายให้เป็นวันหยุดทางราชการได้ แต่ถ้าไม่ยอมรับ มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม

นี่เหมือนกัน ในทางพระเราอยากให้ เป็นศาสนาประจำชาติ ให้รัฐธรรมนุญยอมรับ ให้มันมีตัวหนังสืออยู่ในกระดาษไป แต่ความประพฤติของคน ความประพฤติของพระละ ศาสนาประจำหัวใจ เห็นใหม่

ถ้าหัวใจมันเป็นธรรมขึ้นมา มันประจำใครล่ะ มันประจำในหัวใจของเรานะ เรา
จริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นความรู้สึกของเรา มันมีความเกรงกลัว มีความละอาย มันออกมา
จากหัวใจ ออกมาจากความรู้สึก แต่ออกมาจากกฎหมายเป็นการบังคับ เห็นไหม เป็นการ
บังคับ ว่ากฎหมายบังคับต้องทำตามนั้น ทำตามนั้นมันทำเกณฑ์ ใจ นี้โลกเป็นใหญ่

แต่ถ้าธรรมเป็นใหญ่นะ มันศาสนาประจำหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เห็นไหม เราเป็นคนชี้ทางเท่านั้น ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นคน
ประพฤติปฏิบัตินะ ศาสนามันประจำใครล่ะ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ครูคนแรกของเรานะ ครูคนแรกของมนุษย์คือพ่อแม่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย นี่เป็น
ครูคนแรกนะ ได้นิสัยมา ได้ความคุ้นชิน ได้ทรัพย์มาจากพฤติกรรม พฤติกรรมของสัตว์
สัตว์เห็นไหม คุณิ สัตว์มันเลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ที่มันเลี้ยงลูกของมัน มันก็พฤติกรรมนะ
พ่อแม่ของมันเป็นครูของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมา พ่อแม่เป็นครูของเราก่อนนะ แล้วไปศึกษาเล่าเรียนถึงมี
ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เห็นไหม เวลาเราไปโรงเรียน เป็นครูของเรา อาจารย์ของเรา
แต่เวลาบวชพระขึ้นมา พ่อแม่ครูจารย์ พ่อแม่ครูจารย์เพราะอะไร เพราะเลี้ยงหัวใจด้วย

การศึกษาเรานี้ศึกษาทางวิชาการ นี่คนเก่ง แล้วคนดีล่ะ คนเก่ง คนดีเป็นอย่างไร
คนดีนะมันดีมาจากหัวใจ คนเก่ง.. ความเก่งนี่เรียนได้นะ แต่คนดีนี่เรียนได้ยากมาก
ความดีทำได้ยากมาก แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นศาสดาของเรานะ เป็นครูคนแรกของโลก ครูคนแรกของศาสนาพุทธ ในโลกนี้องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นครู

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ความดังเลสงสัยใครจะสอนเรา นี่ไง อุตตา หิ อุตต
โน นาโถ ใจของเรา พุทธะในหัวใจเรานี้ครูของเรา ตัวเราเองสอนเราเอง เห็นไหม ตัวเรา
เองจะสอนเราเองในการประพฤติปฏิบัติ ตัวของเราเอง ปัญญาของเราเองจะสอนเราเอง
แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางเป็นแนวทางไว้ เป็นทฤษฎี เป็นความรู้ที่เราศึกษา
มา เป็นปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธะ

แต่ครูของเรา.. ไซ้..เราเคารพครูบาอาจารย์นะ เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แก้วสารพัดนึก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่พุทธมามกะ เราต้องถึงพระรัตนตรัย ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเป็นชาวพุทธ เราถึงใจ เราถึง เราคิดนะมันมีกรอบอันนี้

คำว่า “ถึง” เห็นไหม คิดถึงครูบาอาจารย์เราก่อน คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน สอนมาในศีล ในธรรม ถ้าเราคิดนอกกรอบ ถ้าเป็นธรรม เห็นไหม คิดนอกกรอบด้วยสังขธรรม นอกกรอบ.. ต้องเป็นนอกกรอบเพราะว่าถ้าเป็นในกรอบ มันเป็นเรื่องของกิเลสที่มันขีดเส้นไว้ให้ แต่นอกกรอบต้องเป็นธรรม

ถ้านอกกรอบเป็นธรรมนะ คิดนอกกรอบนะฆ่ากิเลสได้ ถ้าคิดในกรอบละ ในกรอบนี่คือสังขธรรม คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้ เห็นไหม สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ สิ่งนี้เป็นปริยัติ แล้วปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป็นสังขธรรมของเรา นี่ อุดตา หิ อุดตโน นาโถ เห็นไหม สิ่งทีสังขธรรมเกิดขึ้นมา

ถ้าสังขธรรม เห็นไหม มรรคญาณเกิด ปัญญาเกิด ปัญญามันเกิดอย่างไร ปัญญาที่เราศึกษามานี้ปัญญาของใคร คุณิ ศาสนพิธี ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล นี่ก็เหมือนกัน สิ่งทีเป็นว่าปัญญาๆ มันปัญญาสำเร็จรูปไป มันเป็นสัญญา มันเป็นกรอบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ มันเป็นปัญญาของเราไหม?

ถ้ามันเป็นปัญญาของเรา ปัญญามันเกิดอย่างไร? ปัญญาทีเกิดมันเห็นความมหัศจรรย์อย่างไร? สังขธรรมมันเกิด มรรคญาณมันเกิดอย่างไร?

ธรรมจักร จักรทีมันหมุนนะธรรมจักร ไซ้มันกงจักร! ปัญญาของเรามันกงจักรนะ คิดแล้วมันล้งเลสงสัยไปหมด มันถอนรากถอนโคนเราเลยละ มันล้งเลสงสัยมันก็ขาอ่อน เห็นไหม มันเป็นกงจักรนะ ปัญญาเราปัญญากงจักรเพราะอะไร เพราะมันมีเราไป เพราะมันไม่เห็นคุณค่าของความสงบของใจ

ถ้าใจมันสงบขึ้นมา เราจะเกิดจากไหน เรามันมาจากไหน เรานะ เราก้เกิดจากทัญญูมานะ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติได้ซ้กหนหนึ่ง จิตสงบซ้กหนหนึ่ง มันเห็นสังขธรรม

สังขาร.. ธรรมเกิดไม่ใช่อริยสังข! ไม่ใช่ธรรมะเกิด! สังขารมนะ สังขาร.. ธรรมเกิด
เกิดธรรมก็คือจิตมันประสพ มันสัมผัส เห็นใหม่ ความคิดไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ความคิด

เวลาความคิดเกิดขึ้นมา เราเสพความคิดเราเองนะ เราคิดด้วยปัญญาของเราแล้ว
เสพความคิด ซึ่งมาก ซึ่งมาก เห็นใหม่ ความคิดกับเราสัมผัสกัน อารมณ์ความรู้สึกสัมผัส
กัน มันเป็นปัญญาหรือยัง มันสงบเข้ามาหรือยัง เพราะมันมีเราใช้ใหม่ พอเราสัมผัสใจ
เราสัมผัสธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ไปทิ้งนะ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทำศีล สมาธิ ปัญญา อู๋.. เป็นสมาธิ เป็นปัญญา คิดเอาเองหมดเลย
เห็นใหม่ ความคิดกับเราไม่ใช่อันเดียวกัน

ความสัมผัสอันนั้น ความสัมผัสระหว่างมะนัสสุมิงปี นิพพินตะติ มะโนสัมผัสเสปี
นิพพินตะติ มโนคือตัวหัวใจ เห็นใหม่ ความเป็นพลังงานก็น่าเบื่อหน่าย สิ่งสัมผัสก็น่า
เบื่อหน่าย สิ่งที่เกิด ผลจากการสัมผัสก็น่าเบื่อหน่าย เห็นใหม่ มันเบื่อหน่ายคล้ายกำหนด
วิราคะคล้ายตัวออกไป สิ่งที่เป็นปัญญาอย่างนี้มันเกิดอย่างไร? มันเป็นสังขารอย่างไร?

นี่ไงสังขาร ตัวเราเองสอนเราเอง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นั่งสมาธิภาวนา
จิตมันสอนจิตนะ จิตแก้จิตแล้วจิตพ้นออกไป สิ่งนี้มันเป็นปัญญาของใคร มันมาจากไหน
ถ้าไม่ทำไม่รู้ เราไม่ปฏิบัติ แล้วปฏิบัติก็ปฏิบัติโดยกรอบนะ โดยให้กิเลสมันหลอก ถ้า
กิเลสมันหลอกมันจะชักนำเราไปอย่างนี้ สิ่งชักนำเราไป เราจะได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา
เราก็ได้ประโยชน์ในการปฏิบัติบูชา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทนะ

“อานนท.. เรอบอกเขาเกิด อย่างบูชาด้วยอามิสบูชาเลย”

แต่อามิสบูชาเป็นเรื่องของท่าน คูสิ โลกเขายังทำกันลำบากลำบากเลย เวลา
เสียสละขึ้นมา มันตระหนี่ถี่เหนียว เห็นใหม่ นี่อามิสบูชา แต่เราอามิสบูชาแล้วเราปฏิบัติ
บูชา การปฏิบัติบูชาะ เราบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาบูชาะ พระ
รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่แก้วสารพัดนึก แต่จริงๆ แล้วนะพุทธะมันอยู่ที่
ไหนล่ะ?

พุทธะมันอยู่ในหัวใจของเรา เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต มีความสงบขึ้นมา เห็นเงาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โสคาบัน สกิทาคามี อนาคามีนะ เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ นี่สมณะ การได้เห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔

สมณะมีระดับของความว่างขึ้นไป เห็นไหม ความว่างๆๆๆ นะ ว่างของใคร?

ว่างของเรานี้ว่างของปุถุชน ว่างของอากาศ ว่างโดยธรรมชาติไง อากาศแปรปรวนมีอะไร มันก็หมุนไปธรรมชาติของมัน ว่างของโสคาบัน โสคาบันอยู่ตรงไหน มันว่างเพราะอะไร? มันได้ชำระอะไร?

สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปริมาส สังโยชน์มันขาดไป ๓ ตัว สิ่งที่มีมันอัดแน่นในหัวใจแล้วมันหลุดออกไป ๓ มันตัดมันชำระไปนะความว่างส่วนหนึ่ง เหมือน ๑ ใน ๔ ความว่าง แต่สิ่งที่ไม่ว่างในหัวใจอีกมหาศาลเลยแล้วทำอย่างไร มันว่าง ว่าง สกิทาคามีนะว่างไป ๕๐ เปอร์เซนต์ ว่างของอนาคามี ๗๕ เปอร์เซนต์ ว่างของพระอรหันต์ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แล้วว่างใน ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ว่างแล้วมันยังมีขอบเขตมันอย่างไร ขอบเขตของพระอรหันต์อยู่ที่ไหน ขอบเขตของพระอรหันต์จะว่าความว่างของใคร

นี่ว่างๆ ว่างๆ ว่างอย่างนี้มันว่างแบบกิเลสไง ว่างแบบธรรมชาตินะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ว่างแบบแปรปรวนนะ เดียวก็ว่าง เดียวก็ไม่ว่าง จิตเดิมแท้มีช่องโหว่ ช่องโหว่ก็ เสรีหมอง เสรีหมองก็มีความเฉา มันก็ว่าง มันก็เวียนไปนั่นนะ ความว่างเวียนไปอย่างนี้ มันเป็นความว่างของใคร? ความว่างของกิเลสใช่ไหม?

แต่ถ้าเป็นความว่างของอริยมุข มันว่างจริงๆ มันว่างแล้วกลับคืนไม่ได้ มันว่างคงที่ของมันอย่างนั้น ความว่างคงที่.. ความว่างคงที่เป็นอย่างไร ความว่างที่คงที่มันอยู่ในหัวใจ ความรับรู้อันนั้นมันรับรู้อย่างไร นี่ครูของเรา ใจมันเป็นเอง ใจสัมผัสกับใจเป็นนะ ใจสัมผัส ใจกับความคิด มรรคญาณนะ มรรคญาณ เห็นไหม สติ สมาธิ ปัญญา เกิดจากการกระทำ มันสัมผัส จิตสัมผัสเพราะอะไร?

เพราะเวลากิเลส ความคิดเรามันเหยียบย่ำหัวใจ แต่เวลาเกิดมรรคญาณขึ้นมา ธรรมจักรมันเข้าไปถอดถอน เข้าไปทำลาย เห็นไหม อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔

ผล ๔ นิพพาน ๑ อรหัตตผลทำไมถึงไม่เป็นนิพพานล่ะ อรหัตตผลทำไมไม่เป็นนิพพาน เพราะอรหัตตมรรค อรหัตตผล เห็นใหม่ ขณะที่ปัญญาที่คิดเหยียบย่ำนี้ปัญญากิเลส สังขารธรรม สังขารธรรมที่เกิดขึ้นมา ปัญญาของเรามันถอดถอนกิเลส ขณะที่มันถอดถอน..

คุณิ เราถอนหญ้า เห็นใหม่ เรากำแล้วเราดิ่งขึ้นมา เราถอนหญ้าขึ้นมา มือเรากำนี้ อรหัตตมรรค อรหัตตผลถอนหญ้าขึ้นมา หญ้าคืออวิชชา นี้อรหัตตมรรค อรหัตตผล วาง หรือยัง วางหญ้า ปล่อยหญ้า ถอนขึ้นมาแล้วสลัดทิ้ง ล้างมือเรียบร้อยแล้ว จบ สิ่งการกระทำ มันพ้นออกไป เห็นใหม่ นิพพาน ๑ ไม่ใช่หญ้า ไม่ใช่มือ ไม่ใช่อรหัตตมรรค ไม่ใช่ อรหัตตผล มันเป็นนิพพาน ๑ นิพพาน ๑ มันเป็นอย่างไรร?

นี่อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ครูของเราละ สังขารนี้เป็นครูของเรา พุทธะในหัวใจเป็นครูของเรา ครูนี้มันจะถอดถอนกิเลส ถอดถอนมาร ถอดถอน ในหัวใจ เห็นใหม่

จากข้างนอกนะ ข้างนอกต้องมีกฎหมายรองรับ ต้องมีการบังคับ เห็นใหม่ ไปวัด ไปวาถัน ไปวัดต้องมีศีล มีธรรม มีกฎระเบียบ มันเป็นเรื่องดำเนินนะ พระไตรปิฎกนี่ เป็นวิธีการทั้งหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ ศาสนธรรมคำสั่งสอนของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นเรื่องดำเนิน เป็นวิธีการเข้าไปหาเป้าหมาย เป้าหมายคือหัวใจที่มันเป็นจริงอันนั้น แล้วเป้าหมายอยู่ที่นี้ เห็นใหม่ คุณหาของจิต อวิชชา มันอยู่ในกุหา มันอยู่ในหัวใจ เราจะเข้าไปชำระมันอย่างไร? เราจะไปทำลายมันอย่างไร?

สิ่งที่การกระทำมันเป็นเงาหมดนะ อากาความคิดทั้งหมด ความคิดถ้ามันคิดโดย โลภียปัญญา มันเป็นความคิด เป็นวิชาชีพ เป็นความคิดโดยโลก โลกุตตรปัญญาต้องมี ความสงบของใจ ถ้าใจสงบเข้ามา เห็นใหม่ คุณหาอันนั้นนะ เราหาถ้าแล้วเข้าไปในถ้า ระเบิด ถ้า ระเบิดสิ่งที่มันเป็นพญามารอยู่ในถ้า ระเบิดมันให้หมด ยิ่งระเบิด เห็นใหม่ ระเบิดแล้ว มันทำลายหมด วัตถุที่มันระเบิดแล้วมันจะแหลกกลายเป็น

กิเลส อวิชชา นามธรรมนี้ยิ่งระเบิด มันยิ่งใส ยิ่งสะอาด เห็นใหม่ สะอาดขึ้นมาเรื่อยๆ ยิ่งระเบิดเท่าไร เราคิดกันในวัตถุ ถ้าสิ่งที่จะทำลายแล้วมันจะไม่มีที่อยู่อาศัย ทำลายแล้วเราจะไปอยู่ที่ไหน เพราะเราไปหวงแหนไว้ เราไปเลยหวงแหนกิเลส เพราะ

กิเลสมันเป็นอนุสัย มันมากับความคิด มันนอนเนื่องมา มันบวกมากับทุกๆ อย่างในหัวใจของเรา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเยาะเย้ยมาร

“มารเอ๋ย.. เธอเกิดจากความดำริของเรา บัดนี้เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากหัวใจของเราไม่ได้เลย”

ไม่ได้เลย เห็นไหม มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริ เห็นไหม มันนอนเนื่องนะ เกิดจากความดำริ ความคิด การกระทำ มโนกรรม เห็นไหม มันนอนเนื่องออกมา แล้วมันมีมารนอนเนื่องออกมาตลอด เราชำระล้างมันหมดนะ เธอจะเกิดจากใจเราอีกไม่ได้เลย เห็นไหม เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว

แต่เราดำริถึงธรรม เวลาแสดงธรรมขึ้นมา นี่ธรรมะไง สัจธรรม มันเป็นธรรมชาติที่มันไหลออกมาโดยธรรมชาติของมัน มันกระเพื่อมออกมา เป็นการสื่อความหมายกัน นี่คือสัจธรรมความจริง เห็นไหม สิ่งที่เป็นในหัวใจ เราเข้าไป มันนอนเนื่องมากับใจ เราทำของเราเราปฏิบัติของเรา จะเป็นประโยชน์กับเรานะ

นี่วันครู ครูของโลกเขามันก็เป็นประโยชน์นะ การศึกษา โลกนี้แข่งขันกันด้วยวิชาการ แข่งขันกันด้วยความรู้ มันเป็นเรื่องของโลก เป็นวิชาชีพ มันต้องมี แต่โลกก็คือโลก โลกนี่สิ่งนั้นแก้กิเลสไม่ได้หรอก มันมีแต่ความเร่าร้อน มีแต่ความเผาผลาญหัวใจ เพราะมันเป็นพลังงาน

แต่เวลาทำความสงบของใจเข้ามา มันเป็นพลังงานที่สะอาด พลังงานที่ไม่ใช่พลังงานฟอสซิลที่มันจะทำให้โลกร้อน เห็นไหม พลังงานสะอาด คือว่ามันรุ่มเย็นเป็นสุขของเราไง แล้วพลังงานนี้มันเป็นพลังงาน มันก็เกิด-ดับใช้ไหม พลังงานต้องทำถึงที่สุด มันถึงเป้าหมายแล้วมันจะเป็นประโยชน์ของเรา เอวัง